

Emotie en bezinning bij ‘De Laatste Getuigen’

DOOR JOS PROP

Na afloop van de voorstelling bedankt de zoon van Herman Silberberg de spelers. Het verhaal van zijn vader sluit de verhalencyclus door Toneelgroep Maastricht af. Hij sterft 10 dagen voor de première van deze herinneringsvoorstelling. De dag voor zijn dood, zo zegt zijn zoon, is hij nog naar hun huis gegaan dat bij terugkeer na de oorlog door andere mensen bleek te zijn ingepalmd. Hij heeft er nog even door het raam naar binnen gekeken...

Die spontane woorden vormen een onverwachte, ontroerende epiloog van een uitvoering die recht doet aan het leed van de inmiddels bejaarde getuigen die als kind de bevrijding van Limburg hebben meegemaakt. De uitdrukking ‘Je kunt een kind wel uit de oorlog halen, maar de oorlog niet uit een kind’ wordt bevestigd door de verhalen van acht Limburgse kinderen-van-toen. Ze zijn oude mannen en vrouwen wanneer ze worden geïnterviewd en gedurende hun leven zijn hun oorlogservaringen aan de kapstok van hun geheugen blijven hangen. Wiel Beijer schreef ze op in een boek van *De Limburger* en voegde er nieuwe aan toe. Ze worden uitgesproken door spelers van Toneelgroep Maastricht. De bejaarde getuigen zijn door cineast Rob Hodselmans omzichtig in beeld gebracht. Die gefilmde portretten vormen een twee-eenheid met de acteurs op het podium, met elkaar verbonden door de woorden. Woorden van onbegrip, pijn, woede, verbijstering, haat, onmacht, verbouwereerdheid en van klein geluk; met soms zelfs een vleugje humor. Een lach in de ellende. In deze voorstelling snijdt de werkelijkheid de theatrale illusie de pas af. Het is onmogelijk om onberoerd te blijven bij de emotionele getuigenissen uit Limburg die ook de verhalen afdekken van alle mensen die door oorlogsgeweld worden getroffen. En dan houden emotie en bezinning elkaar langdurig vast.

Regisseur Michel Sluysmans heeft het materiaal respectvol en sober vormgegeven vanuit het adagio: less is more. De oorlogsjaren komen terug in de vier antieke spots op driepotige statieven en in de stoelen met rieten zitvlakken. De minimale dynamiek zit in het verplaatsen van die stoelen en in de variabele groepsopstellingen. Een paar keer worden de indrukwekkende anekdotes afgewisseld met een lied (Sef Thissen). Ten slotte voor deze ene keer de namen. Tegen het vergeten.

Hennie Geurten (door Stijn Vervoort), Martin Boelen (door Bart Bijmens), Gertie Gerritsen (door Mieneke Bakker), Harrie Bloemen (door Sef Thissen), Jan Smits (door Hans van Leipsig), Kitty Delahaye (door Marloes IJpelaar), Wies van den Goor (door Karlijn Hamer), Herman Silberberg (door allen).

Gezien: 'De Laatste Getuigen' Door: Toneelgroep Maastricht in coproductie met De Domijnen Waar: Schouwburg Sittard (24-10) Nog te zien: Venray (26-10), Heerlen (27-10), Venlo (1-11), Roermond (2-11), Margraten (9-11), Maastricht (10-11) en Weert (24-11).
